staan, als men in aanmerking neemt, dat de bijbels van dit met zoo zeldzamen zegen arbeidend genootschap behooren tot wat in streng geloovige kringen voor de zuiverste uitgave geldt, en dat wel niettegenstaande de leden van het genootschap bestaan uit mannen van allerlei kerkelijke richting, in wier midden de critici niet zeldzaam zijn. Zoo even werd reeds de naam genoemd van wijlen Dr. Watson, een van de meest geachte leden van het B. B. B. G., maar van wien het bekend is, dat hij — zooals gezegd — niet stond op het standpunt van de volkomen onfeilbaarheid van Gods Woord.

Om te doen uitkomen, welk een zuiver standpunt het B. B. B. G. als zoodanig bij zijn arbeid desondanks inneemt, willen we er hier nog eens aan herinneren, welke interpretatie de jaarvergaderingen van 1826 en 1827 gegeven hebben aan de „grondwettelijke" bepalingen, dat geen bijbels met commentaren of noten, of welke andere toevoeging ook, mogen worden uitgegeven.

Op die vergaderingen werd namelijk vastgesteld, dat die bepaling aldus zal worden opgevat, dat zelfs de uitgave der apocriefe boeken zal zijn uitgesloten; dat geen finantieele hulp zal worden verleend aan eenig genootschap of eenigen particulier, welke zoodanige uitgave doet plaats hebben; dat in alle gevallen, waarin exemplaren der Heilige Schrift — hetzij de gansche Bijbel of gedeelten ervan — worden verstrekt aan eenig genootschap, de boeken gebonden zullen worden geleverd, onder de uitdrukkelijke voorwaarde, dat ze zullen worden verspreid *zonder verandering of toevoeging;* dat dit laatste speciaal ook geldt voor genootschappen, die de apocriefe boeken uitgeven, zullende deze genootschappen verplicht zijn, den opbrengst der bijbels ter betchikking van het B. B. B. G. te houden.

Zoo men ziet, is in het Britsch en Buitenlandsch Bijbelgenootschap, waarin allerlei richtingen saamwerken, alles er op aangelegd om Gods Woord zoo zuiver mogelijk onder de menschen te brengen, zonder eenige toevoeging of verandering.

Hierin is in dien zin Gods leiding, Gods bestuur, Gods vinger, te zien, dat deze anders nauwelijks verklaarbare feiten en omstandigheden, die zich ten opzichte van geen ander boek ooit hebben voorgedaan, geheel in overeenstemming zijn met de hartgrondige overtuiging der positieve Christenen, dat de Bijbel, zooals hij daar voor ons ligt, is Gods onfeilbaar Woord, waarin Hij zelf zich aan Zijn menschenkinderen heeft willen openbaren, dat Hij zelf ons heeft gegeven en waarover Hij zelf ook waakt.

Lezen we in dien Bijbel zoo tal van wonderen, bijv. dat God op het gebed van Jozua zon en maan deed stilstaan, zóó dat zij geruimen tijd niet neigden ten ondergang, en bedenken wij daarbij, dat millioenen en nog eens millioenen menschen dat eeuwen lang gelezen en letterlijk geloofd hebben, en dat nog in onzen hoogwijzen tijd datzelfde verhaal jaarlijks in millioenen exemplaren van den Bijbel onveranderd wordt afgedrukt en door millioenen Christenen onvoorwaardelijk wordt geloofd, — dan wordt het voor het Christelijk besef veel onmoegelijker, aantenemen, dat hier ten opzichte van Gods eigen Woord volkomen ontstentenis van Goddelijke leiding moet geconstateerd warden en dat die heele geschiedenis slechts op beeldspraak en valsche vertaling berust, dan te gelooven, dat de Schepper van hemel en aarde op het geloovig gebed van Zijn knecht heeft ingegrepen en den dag wonderdadig heeft verlengd.

Inderdaad, wie versterkt wil worden in zijn geloof in Gods Woord, bestudeere en overdenke wat de verslagen van het Britsch en Buitenlandsch Bijbelgenootschap van de geschiedenis van den Bijbel leeren.

Officieele Berichten.

Op 1 Nov. j.l. was voor de Kerk van Feijenoord de lang verbeide dag aangebroken, waarop haar eerste Herder en Leeraar zich aan haar verbinden zou. In de morgengodsdienst oefening trad de consulent, Ds. J. v. Haeringen van Katendrecht, voor de gemeente en eene overgroote schare belangstellenden op, om den beroepen Dienaar des Woords, Ds. J. v. d. Berg van Terneuzen, te bevestigen. Hij sprak een leerrede uit over Jes. 62 : 6 en 7. Des avonds verbond Ds. van den Berg zich aan zijne nieuwe gemeente met eene predikatie over 1 Cor. 3 : 9. Het kerkgebouw bleek te klein om alle belangstellenden te bevatten. De Kerkeraad der Geref. Kerk van Feijenoord voelt zich gedrongen bij deze gelegenheid allen Dienaren des Woords, die deze Kerk in haren herderloozen tijd van dienst hebben willen zijn, zijnen diepgevoelden dank te brengen.

Namens den Kerkeraad voornoemd:

H. Wechgelaar, *waarn. scriba.*

Rotterdam, 4 Nov. 1908.

L. S.

Zondag 1 Nov. j.l. was het voor de Geref. Kerk van Epe een blijde dag. Op dien datum toch werd het nieuwe kerkgebouw in gebruik genomen. Wij hadden het genoegen Prof. Honig van Kampen voor ons te zien optreden, die tot grondslag zijner feestrede had gekozen Ps. 27 : 4. Na afloop der predikatie hield Prof. Honig de gebruikelijke toespraken, o. a. ook tot onzen burgemeester, om Z.E.A. voor zijne gewaardeerde tegenwoordigheid dank te zeggen.

Het kerkgebouw, dat meer dan gevuld was, bevat ongeveer 160 zitplaatsen en doet opzichters en aannemers alle eer aan. De gelden voor den bouw zijn, bijna zonder uitzondering, door de gemeente bijeengebracht. De Heere heeft vele harten onder ons gewillig gemaakt, en heeft ons binnen een vijftal jaren een Christelijke school en een nieuw kerkgebouw geschonken.

Zijn Naam alleen zij de eere!

De Kerkeraad der Geref. Kerk te Epe:

H. H. Kerkhoven, *voorzitter.*
G. Scholten Lz., *scriba.*

Buitenland.

Duitschland. De kerkelijke strijd in Hamburg. Uit Halle a.S.

In Hamburg is een scherpe strijd ontbrand. Om de jeugd niet geheel zonder onderwijs in de Christelijke leer te doen blijven, is het plan in geloovige kringen opgevat, vrije catechisatiën te organiseeren. Ongeveer veertig personen, meest onderwijzers en onderwijzeressen, verklaarden hunne krachten daaraan te willen geven, en dit trots de „ernstige woorden," die het Hamburgsche schoolbestuur daarover hooren liet. De catechisatiën zullen eenmaal per week gehouden worden. Allen die hunne medewerking aanboden, hebben voor honorarium bedankt. De liberalen hadden reeds gehoopt, dat de overheid tot het geven van die catechisatiën geen verlof zou schenken; doch voor het geven van gratis lessen is geen toestemming van de besturen noodig.

De hoofd-predikanten van Hamburg hebben eene „verklaring" aan de Evangelisch-Luthersche gemeenten van Hamburg in het licht gezonden, waaruit blijkt, hoe deze voorgangers het verstaan de gemeente des Heeren voor te lichten. Zij beginnen er aan te herinneren, hoe in de pers van den dag gesproken was van een verleugende godsdienstleer, die de kerk in Babylonische ballingschap hield, en verklaren dan voorts, dat alle predikanten prediken en onderwijs geven volgens hunne overtuiging. Dat deze overtuiging niet dezelfde is, moet verklaard worden uit de ontwikkeling der theologie. Zoolang de Hamburgsche predikanten theologisch ontwikkeld zullen zijn, zullen hunne overtuigingen verschillen. Deze verscheidenheid mag men niet voor woordbreuk houden, al zijn de leeraars gehouden de belijdenisschriften der Evangelisch-Luthersche kerk te onderschrijven. Door een eerwaardige overlevering moeten de predikanten het Kon-Kordienboek onderteekenen, maar zij zijn niet aan de letter daarvan gebonden. Wat dit onderteekenen beteekent, wordt verklaard in het bevestigingsformulier, waarin staat: „Gij hebt den plicht het Evangelie van Jezus Christus te verkondigen, naar de grondstellingen onzer Evangelisch Luthersche kerk, gelijk die in de Augsburgsche confessie en ook in de overige belijdenisschriften als grondslag uitgedrukt zijn." Wij vertrouwen, dat onze ambtsbroeders aan de grondstellingen getrouw zijn. Het zou onverschilligheid zijn, als men de verschillende richtingen aan elkander gelijk achtte. Er kan slechts ééne waarheid zijn; bij het navorschen en voorstaan van die waarheid troost en waarschuwt ons het woord van Paulus: „Wij kunnen niets tegen de waarheid, maar voor de waarheid." De proefsteen dier waarheid is ons gegeven in het woord van Christus: „Aan hunne vruchten zult gij ze kennen." Laten de verschillende richtingen met elkander wedijveren in werken van geloof en liefde. Het oordeel over zijne knechten komt alleen den Heere toe."

Het verwondert ons niet, dat het belijdend deel van de kerk van Hamburg door deze verklaring niet werd gerust gesteld. Het is toch een feit, dat een groot deel van de predikanten van Hamburg, de grondstukken der Christelijke leer, als de vleeschwording des Woords, de opstanding van Christus, rechtvaardiging door het geloof, de schuldbelgende kracht van Christus' dood, loochenen, en daarvan nooit een geheim gemaakt hebben. De verklaring van de hoofdpredikanten is te zeer in strijd met de feiten, dan dat zij zou kunnen verhinderen, dat zij, die het Evangelie van Christus lief hebben, doorgaan om tegenover het „verleugend godsdienstonderwijs, Bijbelsch onderwijs te stellen. In Hamburg gaat men dus den weg van „Gemeinschafts"vorming niet op. Later zal wel de vraag aan de orde komen: Hoe zullen de volwassenen aan hun geestelijk brood komen. Wanneer men het den predikanten niet toevertrouwt om de jeugd te onderwijzen, dan is hun de prediking aan de gemeente ook niet toevertrouwd. Hierin kunnen de geloovigen toch op den duur niet berusten. Maar hoe dit ook zij, het blijkt, dat ook in Hamburg de Kerk des Heeren zich verweert tegen de openbaring van het ongeloof, dat zich in haar boezem openbaart.

Den 22sten September werd door de 29ste Rijnsche Provinciale Synode, die te Neuwied saamkwam, de wet op het bezetten van predikantsplaatsen met 75 tegen 53 stemmen aangenomen. Tegen deze nieuwe regeling is veel geagiteerd, vooral door pastor Kolfhaus uit Elberfeld, omdat daardoor de rechten der gemeente werden besnoeid. Voortaan zullen de kerken niet zelve, telkens wanneer er een vacature ontstaat, een herder en leeraar beroepen, maar om den anderen keer is dit recht aan het kerkbestuur toevertrouwd.

Te Halle a. S. heeft het aannemen van de nieuwe regeling tot gevolg gehad, dat de kerkeraad en de vertegenwoordiging der gemeente den predikant, die door het kerkbestuur wordt aangewezen, heeft uitgenoodigd om zich omtrent het standpunt, dat hij inneemt, openlijk uit te spreken. Het kerkbestuur wees als opvolger van den gestorven leeraar Gerhard Goebel, pastor Hermann Josephson aan. Op verzoek van den kerkeraad en de vertegenwoordiging der gemeente, sprak dan de heer Josephson uit, dat hij van voornemen was, de organisatie der kerk volgens Gereformeerde presbyteriaansche grondregels te handhaven en de zelfstandigheid en vrijheid der kerk tegenover den Luthersche kerkelijken kring — op den bodem der Pruissische landskerk en binnen de grenzen der Unie — te verdedigen; dat hij prediken zou naar den Heidelberger Catechismus en dat hij de sacramenten op Gereformeerde wijze zou bedienen (alles op den eenigen en onwrikbaren grondslag der Heilige Schrift als het voornaamste en ten slotte het eenige belijdenisschrift van de naar Gods Woord gereformeerde kerk); dat hij zich ook aan de eenvoudige vormen bij de godsdienstoefeningen der gereformeerde kerk gebruikelijk, houden zou, en dat hij het zich als een plicht wilde rekenen, om niet alleen de eigenaardigheid der Domgemeente, maar die van alle Gereformeerde kerken der provincie Saksen te erkennen, belovende er nooit de hand toe te zullen leenen, haar daarvan te vervreemden.

Deze verklaring heeft een goeden indruk gemaakt. Wij merken daarbij op, dat men in Duitsch-Gereformeerde kringen Dr. Kuyper's „Revisie der revisie-legende" wel eens lezen mocht, om genezen te worden van het denkbeeld, alsof elk predikant individueel gerechtigd zou zijn de belijdenis der Gereformeerde kerk op sommige punten op zijde te zetten, op grond, dat zijn meening in overeenstemming is met de Heilige Schrift.

Turkije. Een krachtige deur geopend.

Over de Jong-Turksche beweging schreef de predikant Aweteranian in het Septembernummer van het „Christelijk Oosten" het volgende:

„God heeft in onze dagen iets groots gedaan. De ijzeren deuren van Turkije, welke tot hiertoe voor de verkondiging van het Evangelie gesloten waren, staan nu open. Ik, die voor dertig jaar mijn vaderland verlaten heb, had niet gedacht, dat het in mijn leven mogelijk zijn zou, mijn vaderland terug te zien en daar van de liefde van Christus getuigenis af te leggen. Doch de Heere heeft alles mogelijk gemaakt. Ik kan nu daarheen en overal in Turkije reizen, om de goede boodschap schriftelijk en mondeling te verkondigen. In Turkije heerscht vrijheid en gelijkheid als in andere landen, ook pers- en leervrijheid. Wanneer ik over die zaak nadenk, zoo bevind ik, dat zij niets anders beteekent dan een zegepraal van het Christelijk recht over den Islam. De kracht van den Islam bestaat in drie dingen: ten eerste geweld, ten tweede trots, ten derde fanatisme. Door de constitutie zijn die dingen gebroken. In Mahomedaansche wetboeken staat geschreven, dat het huis van een Christen niet van dezelfde hoogte mag zijn als dat van zijn Mohamedaanschen buurman. Wanneer een Christen zijn huis hooger wil maken, dan moet hij wachten, totdat ook zijn Muzelmansche buur in de gelegenheid is, het zijne te verhoogen. Voor het gerecht mag een Christen niet met een Mahomedaan gelijk geteld worden, en dergelijke bepalingen meer. De constitutie maakt aan dat alles een einde. Nu heeft de Christen dezelfde rechten en geniet hij dezelfde vrijheid als de Mahomedanen".

De predikant heeft vooral goede verwachting van het verbreiden van Christelijke geschriften onder de Mahomedanen. Deze werden meestal, evenals de Jong-Turksche bladen, door de strenge censuur verboden; dit verbod is opgeheven. Mochten de blijde vooruitzichten die men in Turkije geopend ziet, op den duur verwezenlijkt worden!

Gemengd Nieuws.

Men heeft er zich dikwijls aan geërgerd, dat in Birmingham in Engeland eene fabriek bestaat, welke afgodsbeelden voor de Asiaten maakt. Zulk eene fabriek moet echter ook in Duitschland bestaan. Een groot exportfirma uit Hamburg zond onlangs monsterkisten van Indische afgodsbeelden naar Bombay, Kurachi en Rangoen. Het Duitsche fabrikaat kost van 4 tot 9 mark per dozijn!

Het *Amtsgericht* te Bandsburg deelde aan het bestuur der *Gemeinschaft*, dat tot de landskerk van Pruissen behooren wil, mede, dat deze gemeenschap niet langer als rechtspersoon kon worden erkend. Het *Landsgericht* keurde deze beslissing goed en beriep zich daarbij op eene verklaring van het Consistorium van Dantzig, waarin te lezen staat, dat de Bandsburgerbeweging eene richting volgt, die tegen de landskerk ingaat, welke tenslotte tot het vormen van eene secte leiden zou, als men niet de geestdrijverij liet varen en terugkeerde tot de landskerk. Deze zaak kwam ten slotte voor het »Kammergericht« te Berlijn, hetwelk aan de *Gemeinschaft* toch rechtspersoonlijkheid toekende.

De Evangelisch-Luthersche kerk van Elzas-Lotharingen krijgt weldra eene nieuwe kerkorde, waarbij aan vrouwelijke leden der gemeente het stemrecht voor het verkiezen van leden van den kerkeraad gegeven wordt. Vrouwen zullen echter niet tot het dragen van ambten gekozen kunnen worden, of liever: zij mogen het actief stemrecht uitoefenen, maar het passief niet.

Er was een prijsvraag uitgeschreven voor een gedenkteeken voor den reformator Calvijn. Eene jury, bestaande uit negen leden onder voorzitterschap van professor Gull te Zürich, heeft over de ingekomen ontwerpen haar oordeel uitgesproken. Er kwamen 71 plannen in; 52 werden aanstonds ter zijde gelegd, de overige 19 onderwierp men aan een nauwkeurig onderzoek. De eerste prijs van 10,000 francs is aan het ontwerp van de heeren architecten Monod en Laverriere te Lausanne en aan den beeldhouwer Reymond te Parijs toegekend. Het werd met algemeene stemmen aangenomen als het plan, dat in zijn hoofd- en grondtrekken zal gevolgd worden. Een prijs van 6000 en zeven van 2000 francs werden aan andere ontwerpen toegekend.

De *Daily Mail* uit Jerusalem meldt, dat de invoering van eene constitutie in Turkije den Joden in Palestina groot voordeel heeft gebracht. Tot hiertoe konden de Joden officieel geen grond in Palestina bezitten; wel waren er Joodsche grondbezitters, doch alleen tengevolge van slinksche manieren. Tegenwoordig koopen de Joden openlijk land aan. Volgens een gerucht wil de Sultan de kroondomeinen, die bijna het geheele Jordaandal van Tiberias tot de Doode Zee beslaan, verkoopen; een syndicaat van Israëlieten zou van plan zijn deze geheele streek te koopen. De correspondent deelt ook mede, dat Joodsche kapitalisten binnen korten tijd in het bezit zullen zijn van den grond waarop eenmaal het oude Jericho stond.

Gebeden door de jury. Wij lezen in de (Amerikaansche) *Wachter*: Zekere J. C. Duncan te Knoxville, Tenn., werd kort geleden door een lager gerechtshof ter dood veroordeeld, waarna men zich beriep op het Hoog Gerechtshof van den staat Tennessee.

Hoofdbezwaar was volgens Duncan's advocaat in dit vonnis, dat zijn cliënt ter dood veroordeeld werd heel spoedig nadat de jury in dit proces, na een ganschen nacht te hebben beraadslaagd zonder tot een eenparig besluit te kunnen komen, op voorstel van een der leden, in het gebed tot God om licht in deze zaak had gevraagd.

Tot onze blijdschap echter heeft rechter Bell van het Supreme Court van Tennessee deze week uitspraak gedaan, sdat dit gebed Duncan geen schade had gedaan en de jury het volste recht had in den gebede te gaan, om wijsheid van Boven.s

Winckel.

Voor Kinderen.

VROEG BEGONNEN.

III. (*Slot.*)

„O wat heerlijk!" riep Florence verblijd, „maar kunnen we niet wat voor hem doen? Hij schijnt zoo'n erge pijn te hebben."

„Er is één middel dat zeker de pijn wel zou verminderen," was het antwoord, „en de genezing ook zeer zou bevorderen. Er moet telkens een omslag met heet water om den poot, om het uit te broeien."

„Nu," zei Florence, „als dat helpen kan, wil ik graag zien of ik iets voor Cap kan doen."

„Maar pas op, dat ge uw handen niet leelijk brandt," zei de vriend.

En Florence, die toen reeds toonde, wat zij later wezen zou, sloeg vonken, met behulp van de tonderdoos, die op tafel lag, maakte op den kouden haard het vuur aan en zette het keteltje met water op. Toen ging zij weg naar de andere hut, om daar iets te halen, dat zij om den poot kon wikkelen. Dicht bij het huisje hing een oude, flanellen borstrok te drogen. Zonder lang bedenken nam het meisje dat waschgoed mee, en scheurde het aan repen. In de hut teruggekeerd, vond zij het water warm, doopte er een omslag in, en lei dien voorzichtig om den gewonden poot.

Het duurde niet lang of de zieke begon te merken, dat het geneesmiddel hem goed deed, en weer kwispelstaartte hij ten teeken van dank. De bezoekers moesten echter weg. Zij sloten de deur, doch nauwelijks waren zij eenige schreden ver terug, toen zij Roger, den ouden schaapherder zagen aankomen, die de kudde had gestald en nu droevig huiswaarts keerde.

„O Roger," riep Florence hem al te gemoet, „Cap's poot is niet gebroken. Ge moet hem niet verdrinken. Hij is gauw weer beter."

„Ja zoo is het," sprak de heer, „hij kan u nog dienen vrind; ik heb hem onderzocht."

„Wel, ik ben heel blij, dat ik 't hoor," zei Roger kalmpjes; „wel bedankt, dat u naar Cap zijt wezen kijken."

Florence vertelde nu nog even, wat er met de omslagen moest gebeuren, en toen namen zij afscheid.

Den volgenden morgen was het meisje reeds vroeg op. Zij had moeder alles verteld wat er gebeurd was, en vroeg nu om twee flanellen borstrokken, die zij straks aan de arme vrouw ging brengen, die gisteren zoo ongevraagd van haar waschgoed was beroofd, ten nutte van den hond Cap. Toen Florence deze boodschap had gedaan — 't was een heele wandeling — ging zij weder op ziekenbezoek. Zij vond nu, dat de poot al veel minder dik was dan den vorigen dag. Cap knapte reeds weer op, en toen Florence zijn poot nog eens weer verbond, toonde hij zich even dankbaar als te voren.

Een dag of drie daarna verscheen weder de vriend haars vaders om het meisje af te halen voor een ritje, dat hij ging doen. Onderweg kwamen zij nogmaals Roger tegen met zijn kudde.

Ditmaal zag de oude man er niet zoo treurig uit als kort geleden. Dat was trouwens begrijpelijk. Want Cap was weer bij hem om op de schapen te passen; de hond lag op dat oogenblik heel stil, net alsof hij sliep. Maar zoodra hoorde hij niet de stem van Florence, die tot zijn meester sprak, die juist bezig was den schapen nog wat voer te geven, of Cap's staart raakte in beweging en zijn oogen glinsterden, doch nu blijkbaar van genoegen. Toch kwam hij ditmaal niet naar Florence toe, want hij was op post, en begreep dat opperbest.

De oude schaapherder staakte een oogenblik zijn werk. Hij keek even naar zijn hond en zei toen met een vroolijken lach:

„Zie dien hond eens, jongejuffrouw; merkt ge wel hoe blij hij is, nu hij uw stem maar hoort."

Cap's kort staartje ging al sneller, maar hij verliet toch zijn plaats niet.

„Ik ben nu toch maar blij, dat ik hem niet heb verdronken," zei de oude herder.

„Daar is 't ook altijd nog vroeg genoeg voor," sprak de heer.

„Ja, ja, maar als 't beest zoo'n pijn heeft... Maar ziet u, ik moet u toch nog wel bedanken. 't Is de beste hond, dien ik ooit heb gehad, en nu kan hij nog jaren mee."

Florence's oogen straalden van blijdschap. Zij gingen weg, maar zij kon niet nalaten van tijd tot tijd haar oude vrienden Roger en Cap nog weer eens op te zoeken.

* * *

Zoo deed reeds als jong meisje zij, die op zou groeien tot een vrouw, die den Heere diende in het werk der barmhartigheid, der verpleging van zieken en gewonden. Toen de vreeselijke Krim-oorlog uitbrak (1854—1856) waarin Rusland stond tegenover Turkije, dat gesteund werd door Frankrijk, Engeland en Sardinie, wijdde Florence, die toen 34 jaar oud, zich aan het werk der verpleging van gewonde soldaten. Zij had tehuis een rijk en gemakkelijk leven kunnen hebben, maar zij verkoos al de moeite en zorgen, die aan het moeilijk werk op het oorlogstooneel waren verbonden. Zoo diende zij den Heere in het werk der liefde.

Hoe zij dit deed, zien we wellicht nog eens later.

OUDE WIJSHEID.

Voor de ouden past de raad,
Voor de jongen past de daad.

Veel kallinge 1)
Is mallinge,
Op doen — wil dat verstaan —
Komt 't aan.

Doen ook scherpe zwaarden zeer,
Scherpe tongen nog veel meer.

Wie blaast in de asch, die moet gedoogen,
Dat straks hem de vonken vliegen in de oogen.

Zoo gij niet gaarn bestoven zijt,
Houdt u dan van den molen wijd 2).

Het onweer slaat — versta den zin —
Het meest in hooge torens in.

AAN VRAGERS.

N. te R. Een vrouw, die het leger vergezelt, om allerlei ververschingen te verkooopen, veelal ook sterken drank, heette oudtijds een *zoetelaarster*. Dit was echter niet, wijl zij zoetigheden verkocht, maar de naam beduidt: iemand die spijzen *ziedt*, d. i. kookt, toebereidt. 't Is jammer, dat dit goed Nederlandsche woord verdrongen is door het vreemde *marketenster*, dat komt van het Italiaansche *mercatante*, d. i. een die verkoopt, een koopvrouw.

1) Of gekal, gepraat. 2) Ver.

Hoogenbire.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

Beroepen: Dussen, S. O. Los, te Nieuweroord.

Bedankt: Uitwijk en Waardhuizen, F. Rispens, te Enter. — Vijfhuizen (Haarlemmermeer), D. B. Hagenbeek, te Ouderkerk a/d. IJsel.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

Beroepen: Leerdam, J. Goslinga, te Moerkapelle bij Gouda. — Gapinge, P. Warners, cand. te Amsterdam.

Aangenomen: Sluis, M. J. Beukenhorst, te Laren. — Groede (toez.), W. van Petegem, te Horsten (Gr.). — Hengelo (toez.), D. C. Hiebendaal, te Zeddam. — Sluipwijk, S. van Doorn, cand. te Fijnaart. — 's-Gravenhage, Dr. P. J. Molenaar, te Middelburg.

Bedankt: Doesburg, Dr. B. van Meer, te Leiden. — Montfoort, D. Th. Keck, te Zuilichem en Nieuwaal. — Aalburg en Heesbeen, G. A. v. d. Hooft, te Domburg. — Workum, K. den Hollander, te Nijehaske.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Legaten:

van wijlen den heer J. J. Rijstenborgh *f* 100.—;

Aan Contributiën:

door Ds. C. W. de Vries te Oldeboorn *f* 2.—; door den heer J. de Boer te Wolfhezen *f* 11.50; door Ds. Th. Bergsma te St. Jac. Parochie *f* 8.—; door den heer G. W. Nederbragt te Velp *f* 170.—; door het Locaal comité te Amsterdam 1e storting *f* 1000.—; door den heer G. Hingst te Dedemsvaart *f* 41.50; door Ds. H. W. Felderhof te Doesburg *f* 30.—; door den heer R. Blaauw te Oldebroek uit Doornspijk *f* 6.—, uit Elburg *f* 7.—, uit Oldebroek *f* 40.50, uit Oosterwolde *f* 5.—, uit Wezep *f* 2.50, samen *f* 61.—; door den heer G. A. van Brenk te Geldermalsen *f* 13.—; door den heer D. A. Jaarsma uit Esterga *f* 1.50, uit Lemmer *f* 46.50, samen *f* 48.—; door Ds. S. v. d. Wal uit Minnertsga *f* 14.—, uit Tzummarum *f* 9.50, samen *f* 23.50; door Ds. G. van Setten uit Bussum *f* 65.—; door den heer F. Norder uit Zuidlaren *f* 34.50.

Door het Locaal Comité Amsterdam 2e storting *f* 1400.—; door den heer J. J. Boorsma te Meppel *f* 163.50; door den heer IJ. Terpstra te Exmorra *f* 11.—; door Ds R. J. W. Rudolph te Leiden 1e storting *f* 100.—; door den heer A. E. Toren te Oostwold *f* 125.—; van den heer S. Potma te Ruinerwold *f* 1.—; door Ds. A. Boekenoogen te Apeldoorn *f* 133.50; door den heer W. Mol te Idskenhuizen *f* 22.50.

Door den heer G. W. Nederbracht te Velp *f* 10.—; door Ds. G. v. Setten uit Bussum *f* 4.50, uit Naarden *f* 11.50, samen *f* 16.—; door Ds. G. D. Scheepsma te Boornbergum *f* 67.50; door den heer S. Schoneveld uit Rijnsburg *f* 27.—; van H. W. te U. *f* 25.—; door den heer J. D. de Vries, uit Bergum *f* 25.50, uit Eernewoude *f* 1.—, uit Garijp *f* 59.50, uit Oenkerk *f* 6.—, uit Oostermeer *f* 8.—, uit Rijperkerk *f* 1.—, uit Suameer *f* 3.—, uit Suawoude *f* 8 —, uit Tietjerk *f* 5.50, uit Veenwoude *f* 4.50. uit Veenwoudsterwal *f* 2.50, samen *f* 124.50; door den heer S. de Hoog, uit Oudenboorn *f* 1.—, uit Spijkenisse *f* 5.50, uit Zuidland *f* 17.—, samen *f* 23.50; door den heer H. Rollman, uit Bodegraven *f* 65.50, uit de Meije *f* 10.—, uit Nieuwerbrng *f* 16.—, uit Rietveld *f* 3.50, uit Woerden *f* 20.50, samen *f* 115.50; door den heer W. Veenendaal, uit Doorwerth *f* 3.—, uit Heelsum *f* 30.50, uit Renkum *f* 17.70, samen *f* 51.20; door den heer M. Kuijvenhoven Azn. te Maasdijk *f* 5.—; door den heer M. Noordijke, uit Colijnsplaat *f* 17.—, uit Kamperland *f* 1.—, uit Kortgene *f* 2.50, uit Wissekerke *f* 3.—, samen *f* 23.50; door den heer P. Boone, uit Koudekerke *f* 81.50, uit Biggekerke *f* 12.—, samen *f* 93.50; door den heer E. Vader te Meliskerke *f* 9.—; door den heer J. Dorleyn te Souburg *f* 55.75; door den heer H. M. v. d. Putte te Ritthem *f* 3.50; door den heer L. Maas te Zoutelande *f* 0.50; door den heer P. Goudappel te Delft 1e storting *f* 375.02½; door den heer C. Schipper Wzn. te Zaandam *f* 81.50; door het Locaal Comité te Amsterdam 3e storting *f* 700.—.

Door Ds. A. J. Tenkink te Vorden *f* 50.50; door den heer G. B. Holtrop te Scharre *f* 9.—; door den heer T. J. Boer te Zuidwolde *f* 35.—; door den heer H. J. Pen te Wetering *f* 7.—; door den heer H. Kleinman te Zaandijk *f* 23.50; door den heer G. A. Kempff te Hillegom *f* 14.—; door den heer A. Verburg uit Zegveld *f* 24.—, uit Kockengen *f* 10.—, samen *f* 34.—; door den heer K. Olthoff [uit Veendam *f* 7.50, uit Westerlee *f* 2.50, uit Wildervank *f* 18.—, samen *f* 28.—; door den heer M. Janssen te Schraard *f* 21.—; door den heer J. Boer te Wetsinge *f* 29.50; door Ds. G. Davelaar te Aalst *f* 8.—; door Ds. H. v. d. Wal te Midsland *f* 5.—; door den heer C. Versluys uit Geesteren *f* 9.—, uit Gelselaar *f* 19.—; uit Laren *f* 45.—, uit Lochem *f* 4.50, samen *f* 77.50; door den heer G. D. Scheepsma uit Schettens *f* 29.—, uit Longerhouw *f* 2.50, samen *f* 31.50; door den heer J. Hospers Gzn. te Bedum *f* 46.50; door den heer Mr. D. Okma te Sneek *f* 185.25; door den heer W. C. Friedli te Heusden *f* 8.—; door den heer W. J. Caspers te Heinenoord 1e st. *f* 21.—; door den heer W. H. de Jong uit Enumatil *f* 8.—, uit Grootegast *f* 8.50, uit Grijpskerk *f* 1.—, uit Kornhorn *f* 1.—, uit Lutjegast *f* 4.—, uit Niehove *f* 2.50, uit Niekerk *f* 4.—, uit Oldehove *f* 1.50, uit Oldekerk *f* 2.—, uit Sebaldeburen *f* 1.—, uit Stroobos *f* 2.—, uit Zuidhorn *f* 1.—, samen *f* 36.50.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit):

van de Geref. Kerk te Oenkerk *f* 15.05, te Zetten *f* 7.10 te Zaamslag B. *f* 25.23 te Nieuw-Lekkerland *f* 11.13.

Te Werkendam A. *f* 11.70; te Zwijndrecht *f* 30.30; bij den bidstond te Amsterdam *f* 113.15½.

Te Delft *f* 124.97½; te Maasdijk *f* 2.79 en *f* 3.52, samen *f* 6.31.

Te Lochem *f* 2.27; te Enkhuizen *f* 44.12½; te Hoorn *f* 6.15½; te Medemblik *f* 2.86; te Andijk *f* 22.00½; te Opperdoes *f* 5.75; te Urk *f* 10.—; te Zaamslag A. *f* 20.66; te Nijkerk *f* 15.73; te Hattem *f* 15.—; te Putten *f* 9.35; te Doornspijk *f* 6.60; te Ermelo *f* 14.54; te Aduard *f* 9.49; te Bedum A. *f* 20.46½; te idem B. *f* 6.93; te Exinge *f* 10.49; te Groningen A. *f* 75.78½; te idem B. *f* 34.31½; te Haren *f* 17.20; te Hoogkerk *f* 10.09; te Kielwindeweer *f* 5.16; te Sauwerd *f* 8.05½; te Ten Boer *f* 9.64½; te Thesinge *f* 7.95½; te Zuidbroek *f* 6.75½; te Zuidwolde *f* 12.86½; te Alblasserdam *f* 32.71.

Voor de Medische faculteit:

(Contributien): door den heer J. de Boer te Wolfhezen *f* 5.—; door den heer J. Wijnbeek te Zwolle *f* 90.75; door den heer J. Touwen te Breda *f* 10.—; door den heer D. A. Jaarsma uit Echten *f* 6.—, uit Eesterga *f* 2.75, uit Follega *f* 1.75, uit Lemmer *f* 54.50, uit Oosterzee *f* 4.—, samen *f* 69.—; door den heer R. Blaauw uit Doornspijk *f* 1.—, door Ds. S. van der Wal uit Tzummarum *f* 3.—; door Ds. G. v. Setten uit Bussum *f* 6.50; door den heer F. Norder uit Zuidlaren *f* 2.—.

Door den heer Mr. F. Fernhout te Gorinchem *f* 69.50; door den heer A. E. Toren te Oostwold *f* 7.50; door den heer Jac. Salomons te Gasselter Nijeveen *f* 10.—; door Ds. A. Boekenoogen te Apeldoorn *f* 12.50; door den heer W. Mol uit Legemeer *f* 1.—.

Door Ds. G. D. Scheepsma te Boornbergum *f* 10.50; door den heer J. D. de Vries, uit Bergum *f* 2.—, uit Eernewoude *f* 15.—, uit Garijp *f* 10.25, samen *f* 27.25; door den heer S. de Hoog, uit Zuidland *f* 1.50; door den heer S. Zwart te Drachten *f* 4.—; door den heer M. Noordijke te Colijnsplaat *f* 19.50; door den heer C. Schipper Wzn. te Zaandam *f* 38.—.

Door Ds. A. T. Tenkink te Vorden *f* 1.—; door Dr. J. Brinkman te Beilen *f* 15.50; door den heer A. Verburg te Zegveld *f* 4.—; door den heer K. Olthoff uit Muntendam *f* 6.50; uit Ommelanderwijk *f* 6.—; uit Veendam *f* 22.—; uit Wildervank *f* 20.—, samen *f* 54.50; door den heer M. Janssen te Schraard *f* 6.—; door den heer W. H. de Jong uit Grootegast *f* 2.50, uit Oldekerk *f* 1.—.

(Schenkingen): door den heer J. Wijnbeek te Zwolle *f* 63.25.

Door den heer Jac. Salomons te Gasselter-Nijeveen *f* 5.—; door Ds. K. v. d. Veen te Knijpe (nagift) *f* 1.—; gevonden in de collecte Bidstond te Amsterdam *f* 1.— en *f* 0.95 samen *f* 1.95.

Door Mej. C. v. d. Velde van de Meisjesvereeniging „Onze verwachting is van den Heere" te Schiedam *f* 5.—.

Aan Schenkingen:

door den heer W. Hovy van Mej. S. V. te U. *f* 50.—

Voor het Studiefonds:

van den heer M. Noordijke te Colijnsplaat *f* 1.—

H. W. VAN MARLE Jr.,
Penningmeester.

Amsterdam, Keizersgracht 162.